

Lisää höyryä!?

Eräs ristikkotyyppi, joka on jäänyt vähemmälle huomiolle tälläkin palstalla, on pelkästään sanallisiin vihjeisiin perustuva ristikko, jota kutsutaan yleisesti höyryristikoksi. Se on monessa maassa yleisin sanatehtävätyyppi, mutta Suomessa kuvaristikot ovat menneet suosiossa sen ohi jo kauan sitten. Se ei ole mikään ihme, koska kuvaristikoiden vihjeet ovat paljon monipuolisemmat. Niissä käytetään suorasanaisten vihjeiden, sanaleikkien, kompien ja kirjaimilla leikittelyn lisäksi kuvallisia vitsejä ja oivalluksia, piirroksia, valokuvia ja muita merkkejä.

Siksipä kuvaristikoista on tullut suosittumia, eikä höyryristikoita enää julkaisita kovin monessa lehdessä. Höyryillä on kuitenkin puolensa. Ensinnäkin ne on perinteisesti sommiteltu siten, että ruudukko on symmetrinen, mikä antaa niille usein kiinnostavan ulkomuodon. Vihjeistä voi myös rakentaa pitempiä kuin sellaisista, jotka mahtuvat kuvaristikoihin. Siksi vihjeissä usein korostuu tietopuolinen aines. Ne muistuttavat enemmän tietokilpailukysymyksiä kuin oivallukseen perustuvia kompia.

Tämän takia höyryristikoiden vihjeitä on helpompi vaihdella. Yhteen ratkaisusanaan ei tarvitse laittaa joka kerta samaa lyhyttä ja yksinkertaista vihjetä. Tämä voi tietysti myös kiukuttaa niitä ratkojia, joiden mielestä ristikon tulee ennen kaikkea olla

helppo, tuttu ja turvallinen. Sellainen, jonka voi täyttää vaikka kuulakärkikynällä sen enempiä miettimättä.

Toinen ratkojia ärsyttävä piirre voi olla se, että koska ruudukko on melko pieni ja symmetrinen, siinä on usein melko paljon piilokirjaimia eli sellaisia kirjaimia, jotka eivät kulje ristiin toisen ratkaisusanan kanssa. Ja jos ei keksi puuttuvaa kirjainta, niin voi olla turhauttavaa, kun ei saa ruudukkoa täyteen, vaan johonkin jää tyhjä kohta.

Mutta kenties höyryristikkokin voisi kehittyä enemmän kuvaristikon tai piilosanan suuntaan. Vihjeissä voisi olla enemmän vaihtelua. Ainakin itseäni miellyttävät kaikenlaiset sanaleikit ja huumori. Höyryristikossa tällaiset voidaan osoittaa vihjeen perään tulevalla huuto- tai kysymysmerkillä. SEPELLN vihje voi olla vaikkapa "Pieni nasikka?" (S+EPELLI) tai "Ko. koris!" (SE+PELI), kuten piilosanoissa. Tai vihjeen 52+C ratkaisuksi voi tulla LIISATA, kuten kuvaristikoissa on usein tapana.

Sijansa saakoot tietenkin myös tietopuoliset vihjeet, mutta koska tiedon ja informaation määrä jatkuvasti lisääntyy, enää ei olla yksimielisiä siitä, mikä kuuluu yleistietoon ja mikä ei. Ja vaikka useimmat ratkojat ovat yhä enemmän jatkuvan tietotulvan vaikutuksen alaisina, varsinkin erilaisten vieraskielisten erisnimien kirjoittaminen voi olla vaikeaa. Kuinka moni muistaa ulkoa, miten kirjoitetaan NIETZSCHE, SCHOPENHAUER, OUAGADOUGOU, ALBUQUERQUE tai HOUELLE-BECQ?

Antti Parkkinen
antti.parkkinen@ristikkoakatemia.fi

Lähetäkää ristikkoiheisiä kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi

Ristikkoakatemia Facebookissa:
www.facebook.com/groups/ristikkoakatemia/